

Water kwam bij Limburgse Well hoger dan verwacht

Extreem hoog water leidde vorig jaar juli tot een enorme ramp in Duitsland en België. In Nederland vielen geen slachtoffers maar de schade in Limburg was groot. In het noorden van Limburg, rond de plaats Well, was de overstroming ernstiger dan verwacht. Boeren in deze regio vragen zich af of sluis Sambeek wel goed functioneerde. STAF onderzocht de kwestie.

Na de overstromingen in 1993 en 1995 is een reeks Maaswerken uitgevoerd, om Limburg beter te beschermen tegen hoog water. In juli 2021 leek het alsof die Maaswerken in sommige regio's geen effect hadden. Het gebied tussen Well en Sambeek werd zwaarder getroffen dan voorzien. Het vermoeden bestaat dat Sluis Sambeek onvoldoende functioneerde, waardoor het water nog hoger kwam te staan. Hierdoor zou

de overstroming meer schade hebben aangericht dan bij een goed functionerende sluis.

STAF legt de kwestie in augustus 2021 voor aan Rijkswaterstaat. Deze kan dan geen antwoord geven op vragen. "Wij zijn nog bezig met het analyseren en evalueren van de verschillende onderdelen van het hoogwater. De vragen die STAF stelt maken hier deel van uit."

STAF besluit een WOB-procedure te starten. Alle interne correspon-

dentie, verslagen en stukken over het hoge water bij Sluis Sambeek worden opgevraagd bij Rijkswaterstaat. In maart 2022 wordt een pakket met 85 documenten ontvangen.

SLUIS SAMBEEK HAPERDE

Tussen de documenten bevinden zich enkele mails over het functioneren van de betreffende sluis. Op 16 juli (21 uur) meldt een medewerker van Rijkswaterstaat in een interne infomail het volgende: 'Strijken stuw

De Maas trad vorig jaar buiten haar oevers. De Maaswerken die moeten beschermen tegen hoog water, bleken niet overal te werken.

Foto: Shutterstock

Sambeek vannacht niet gelukt in verband met problemen. Er zijn drie onderschuiven die er niet uitgaan. De jukken + drie onderschuiven + brugdelen zitten nog in de stuw. Er zit ook nog railing op de brugdelen. Dit zal inhouden dat veel groot drijfvuil in de leuning zal blijven hangen. Gevolg: indien sluizencomplex onderloopt is de Maas t.h.v. Sambeek volledig gestremd.'

Enkele uren daarvoor (16 juli, 19 uur) meldt het bedrijf Mourik Infra,

dat in opdracht van Rijkswaterstaat de reservejukken heeft geborgen, dat zich al veel rommel, drijfvuil en boomstammen hebben verzameld voor de sluis. Het waterniveau is dan al ongeveer gelijk met de bovenzijde van de brugdelen.

Op 17 juli (12 uur) zegt de Landelijke Coördinatiecommissie Overstromingsdreiging van het Watermanagement Centrum Nederland (WMCN-LCO): 'Bij het trekken van Stuw Sambeek zijn de drie onderste

schuiven blijven staan. Naar verwachting heeft dit geen nadelige effecten op de hoogte van de waterstand.' Die avond (17 juli, 20 uur) verandert deze inschatting. Een medewerker van Rijkswaterstaat stuurt een mail naar collega's: 'Gesproken over het effect van de drie niet getrokken schotten van Sluis Sambeek. Eerder bestond het beeld dat het effect van de niet getrokken schotten wel eens mee kon vallen. Waterstandsmetingen en de constatering dat er ook aardig wat ►

De regio Well in Noord-Limburg werd in juli 2021 zwaarder getroffen door het hoge water dan verwacht.

drijfvuil voor de stuw ligt, heeft ertoe geleid dat de waterstand in Sambeek Boven met 20 cm naar boven is bijgesteld. Dit werkt door naar Well en Arcen. Geschat effect Well: 15 cm, geschat effect Arcen: 10 cm.

AANHAKEN ONDERSCHUIF MISLUKT

STAF wil weten waarom de drie onderschuiven niet verwijderd konden worden. “Tijdens het hoogwater

werkte de hijsinstallatie in de kraan van de stuw niet naar behoren. Omdat één van de onderschuiven niet aangehaakt kon worden, konden ook twee volgende onderschuiven niet getakeld worden. De noodhaken om alsnog alle schotten te kunnen trekken, konden uit veiligheidsoverweging niet (tijdig) ingezet worden door het snel wassende water”, antwoordt de woordvoerder van Rijkswaterstaat.

MAASHEGGEN EN MAÏS

Het klopt dus dat het water een stuk hoger kwam dan verwacht. Volgens de woordvoerder van Rijkswaterstaat kwam dat niet alleen door het niet volledig kunnen strijken van stuw Sambeek. “Een mogelijk 3 cm hogere waterstand bij Well volgt uit een berekening wanneer de volledige stuw was blijven staan met alle schotten erin. Daar was in juli 2021 geen sprake van. In de praktijk was

de opstuwung, door de verminderde doorstroomopening bij Sambeek Boven zo’n 1,7 cm en die in Well 0,3 cm.”

Rijkswaterstaat ziet een andere oorzaak van de veel hoger opgelopen waterstand tussen Well en Sambeek-Boven. “Bij Well was de waterstand tientallen centimeters hoger dan verwacht, veel meer ook dan bij Sambeek Boven en bij Venlo. De verklaring ligt tussen Sambeek en Well. Met name de mate van begroeiing heeft hier een grote rol gespeeld: natuurgebieden zoals de Maasheggen, maar bijvoorbeeld ook landbouwpercelen met maïs hebben opstuwung veroorzaakt. De invloed van het niet volledig kunnen strijken van stuw Sambeek op de waterstand was beperkt. Blijkt dit uit onderzoek? Rijkswaterstaat geeft aan dat er geen onderzoek ligt. “Dit is het oordeel van een deskundige van Rijkswaterstaat.” ■

Het sluiscomplex bij Sambeek enkele weken na de overstroming.

Foto: STAF